ORDONANȚA CURȚII (Camera a șasea)

4 octombrie 2007 *

În cauza C-492/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Consiglio di Stato (Italia), prin Decizia din 21 februarie 2006, primită de Curte la 28 noiembrie 2006, în procedura

Consorzio Elisoccorso San Raffaele

împotriva

Elilombarda Srl,

Azienda Ospedaliera Ospedale Niguarda Ca' Granda di Milano,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul P. Kūris, președinte de cameră, domnii L. Bay Larsen (raportor) și J.-C. Bonichot, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul R. Grass,

* Limba de procedură: italiana.

urmând să se pronunțe prin ordonanță motivată conform articolului 104 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul de procedură,

după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Ordonanță

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 1 din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări (JO L 395, p. 33, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 237), astfel cum a fost modificată prin Directiva 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992 (JO L 209, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 50, denumită în continuare „Directiva 89/665").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Consorzio Elisoccorso San Raffaele (denumit în continuare „Consorzio"), pe de o parte, și Elilombarda Srl (denumită în continuare „Elilombarda"), care conduce o asociație temporară în proces de constituire, pe de altă parte, cu privire la o procedură de atribuire a unui contract de achiziție publică.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Articolul 1 din Directiva 89/665 prevede:

„(1) În ceea ce privește procedurile de atribuire a contractelor care intră în domeniul de aplicare a Directivelor 71/305/CEE și 77/62/CEE și 92/50/CEE […], statele membre adoptă măsurile necesare pentru a garanta că deciziile luate de autoritățile contractante pot face obiectul unor căi de atac eficiente și, în special, cât mai rapide posibil, în condițiile enunțate în articolele următoare, în special la articolul 2 alineatul (7), pe motiv că deciziile menționate au încălcat dreptul comunitar în materie de contracte de achiziții publice sau normele interne de punere în aplicare a acestui drept.

[…]

(3) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a asigura că procedurile privind căile de atac sunt accesibile, în conformitate cu reglementări detaliate care pot fi stabilite de statele membre, cel puțin oricărei persoane care este sau a fost interesată de obținerea unui anumit contract public, achiziție de produse sau a unui contract public de lucrări și care a fost sau riscă să fie lezată de o presupusă încălcare. În special, statele membre pot pretinde ca persoana care formulează acțiune în calea de atac să fi notificat, în prealabil, autoritatea contractantă asupra presupusei încălcări și asupra intenției sale de a formula acțiune în calea de atac."

4 Articolul 2 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Statele membre asigură faptul că măsurile luate în privința procedurilor privind căile de atac menționate la articolul 1 includ prevederea unor competențe care să permită:

[…]

(b) fie anularea, fie asigurarea anulării deciziilor luate în mod ilegal, inclusiv eliminarea specificațiilor tehnice, economice sau financiare discriminatorii din invitația la licitație, documentația de contract sau orice alte documente legate de procedura de atribuire a contractului;

[…]”

5 Conform articolului 26 alineatul (1) din Directiva 92/50:

„Grupurile de prestatori de servicii sunt autorizate să depună oferte. Pentru depunerea unei oferte, nu se poate impune schimbarea formei juridice a unor astfel de grupuri într-o formă juridică determinată, dar grupul selectat poate fi constrâns să efectueze această schimbare a formei juridice în cazul în care i s-a atribuit contractul.” [traducere neoficială]

Reglementarea națională

6 Reglementarea națională în domeniul atribuirii contractelor de achiziții publice de produse, de lucrări și de servicii [a se vedea Legea nr. 109 din 11 februarie 1994 (GURI nr. 41 din 19 februarie 1994), Decretul legislativ nr. 358 din 24 iulie 1992 (GURI nr. 188 din 11 august 1992) și Decretul legislativ nr. 157 din 17 martie 1995 (GURI nr. 104 din 6 mai 1995)] nici nu exclude, nici nu limitează posibilitatea diferitelor întreprinderi care fac parte dintr-o „asociație temporară" sau dintr-un „grup de întreprinderi" de a acționa în justiție în nume propriu.

7 Conform unei jurisprudențe constante a Consiglio di Stato, întreprinderile membre ale unei asociații temporare sau ale unui grup de întreprinderi au dreptul să atace în nume propriu actele privind procedura de atribuire a unui contract de achiziții publice la care au participat.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

8 La 30 noiembrie 2004, Azienda Ospedaliera Ospedale Niguarda Ca' Granda di Milano a dat spre publicare, în calitate de autoritate contractantă, un anunț de participare având drept obiect principal un serviciu aerian de salvare cu elicopterul în valoare de 25 900 000 de euro.

9 Au fost depuse două oferte. Prima a fost depusă de către Elilombarda în calitate de conducător al unei asociații temporare în curs de constituire între Elilombarda și Helitalia SpA, iar cea de a doua de către Consorzio, compus din Elilario Italia SpA și din Air Viaggi San Raffaele Srl.

10 La 28 aprilie 2005, autoritatea contractantă a atribuit contractul către Consorzio, decizia fiindu-i notificată prin scrisoarea din 10 mai 2005.

11 Elilombarda a formulat în nume propriu și cu titlu individual o acțiune îndreptată, printre altele, împotriva acestei decizii în fața Tribunale amministrativo regionale della Lombardia (denumit în continuare „TAR Lombardia").

12 În cadrul acestei proceduri, Consorzio a invocat o excepție de inadmisibilitate, susținând că acțiunea nu a fost formulată de însăși asociația temporară în curs de constituire, care, potrivit acestuia, ar fi fost singura îndreptățită să acționeze în justiție pentru a-și apăra interesul de a i se atribui contractul, ci de un singur operator economic din cadrul acestei asociații.

13 În temeiul jurisprudenței Consiglio di Stato, TAR Lombardia a respins excepția de inadmisibilitate și, prin admiterea acțiunii, a anulat măsurile adoptate de autoritatea contractantă.

14 Consorzio a formulat apel în fața Consiglio di Stato, care, cu titlu preliminar, trebuie să examineze decizia TAR Lombardia referitoare la admisibilitatea acțiunii introduse de Elilombarda.

15 În decizia de trimitere, Consiglio di Stato subliniază, pe de o parte, că reglementarea națională în domeniul atribuirii de contracte de achiziții publice nici nu exclude, nici nu limitează posibilitatea diferitelor întreprinderi care fac parte dintr-o asociație de

a acționa în justiție în nume propriu și, pe de altă parte, că TAR Lombardia a aplicat efectiv principiile stabilite în această privință în jurisprudența sa.

16 Totuși, acesta ridică problema dacă, luând în considerare soluția Curții în Hotărârea din 8 septembrie 2005, Espace Trianon și Sofibail (C-129/04, Rec., p. I-7805), articolul 1 din Directiva 89/665 se opune ca o cale de atac să poată fi exercitată în nume propriu de către unul dintre membrii unei asociații temporare ofertante împotriva unei decizii de atribuire a unui contract.

17 În acest context, Consiglio di Stato a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 1 din Directiva 89/665 […] trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în conformitate cu dreptul național, calea de atac împotriva unei decizii de atribuire a unui contract să poată fi exercitată în nume propriu de către unul dintre membrii unei asociații temporare fără personalitate juridică, care, în această calitate, a participat la o procedură de atribuire a unui contract public și căreia nu i s-a atribuit acest contract?”

Cu privire la întrebarea preliminară

18 În temeiul articolului 104 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul de procedură, atunci când dacă răspunsul la o întrebare adresată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență, Curtea, după ascultarea avocatului general, poate să se pronunțe prin ordonanță motivată.

19 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 1 din Directiva 89/665 trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în conformitate cu dreptul național, calea de atac împotriva unei decizii de atribuire a unui contract să poată fi exercitată în nume propriu de către un singur membru al unei asociații temporare fără personalitate juridică care, în această calitate, a participat la o procedură de atribuire a unui contract public și căreia nu i s-a atribuit acest contract.

20 În această privință, trebuie reamintit că, în temeiul articolului 1 alineatul (3) din directiva menționată, statele membre sunt obligate să se asigure că procedurile privind căile de atac prevăzute în directivă sunt accesibile „cel puțin" oricărei persoane care este sau a fost interesată de obținerea unui anumit contract public și care a fost sau riscă să fie lezată de o presupusă încălcare a dreptului comunitar în materie de contracte de achiziții publice sau a normelor interne pentru punerea în aplicare a acestui drept.

21 Reiese de aici că Directiva 89/665 nu stabilește decât condițiile minimale care trebuie să fie îndeplinite de căile de atac reglementate în ordinele juridice naționale în scopul de a garanta respectarea prevederilor de drept comunitar în domeniul achizițiilor publice (a se vedea Hotărârea din 19 iunie 2003, GAT, C-315/01, Rec., p. I-6351, punctul 45 și jurisprudența citată).

22 În Hotărârea Espace Trianon și Sofibail, citată anterior, Curtea a interpretat articolul 1 din Directiva 89/665 având în vedere o situație în care ordinea juridică internă impunea ca o acțiune în anulare a unei decizii de atribuire a unui contract de achiziții publice să fie formulată de toți membrii unei asociații temporare ofertante.

23 Având în vedere o situație precum cea vizată de întrebările preliminare care îi erau adresate, Curtea a arătat la punctele 19-21 din această hotărâre că:

— o asociație temporară putea fi considerată o persoană interesată de obținerea unui contract de achiziție publică în sensul articolului 1 alineatul (3) din Directiva 89/665 din momentul în care, prin prezentarea unei oferte pentru contractul de achiziție publică, aceasta și-a demonstrat interesul pentru obținerea acestuia și că

— nimic nu s-a opus, în cauza din acțiunea principală, ca toți membrii asociației temporare să formuleze împreună, în calitatea acestora de asociați sau în nume propriu, o acțiune în anulare a deciziilor în litigiu.

24 La punctul 22 din hotărârea menționată, Curtea a ajuns la concluzia că norma națională de procedură în discuție nu limita accesul la o cale de atac în așa fel încât să contravină articolului 1 alineatul (3) din Directiva 89/665.

25 Prin urmare, Curtea s-a pronunțat în sensul că articolul 1 din hotărârea menționată nu se opune ca, în conformitate cu dreptul național, calea de atac împotriva unei decizii de atribuire a unui contract să poată fi exercitată doar de către toți membrii unei asociații temporare fără personalitate juridică, care, în această calitate, a participat la o procedură de atribuire a unui contract public și căreia nu i s-a atribuit acest contract.

26 Astfel, așa cum au arătat pe bună dreptate Elilombarda și Comisia Comunităților Europene în observațiile lor scrise, Curtea nu a făcut decât să stabilească, prin luarea în considerare a circumstanțelor specifice din litigiul din acțiunea principală, un nivel minim de acces la căile de atac în domeniul cererilor de ofertă garantat de Directiva 89/665.

27 Curtea nu a exclus în niciun caz posibilitatea ca alte state membre să poată acorda în dreptul lor național un acces mai larg la căile de atac menționate, prin consacrarea unei noțiuni de calitate procesuală activă mai întinse decât cea minimală garantată de directiva menționată.

28 Într-adevăr, în lipsa unei prevederi specifice a acestei directive, ordinii juridice interne a fiecărui stat membru îi revine obligația să stabilească în mod specific dacă și în ce condiții calitatea procesuală activă în căile de atac poate fi extinsă la întreprinderile care fac parte dintr-o asociație ce a depus o ofertă în această calitate.

29 În această privință, trebuie precizat că, în măsura în care se face referire la căile de atac în justiție menite să asigure protecția drepturilor conferite de dreptul comunitar candidaților și ofertanților lezați de unele decizii ale autorităților contractante, acestea nu trebuie să aducă atingere efectului util al Directivei 89/665 (a se vedea Hotărârea din 12 decembrie 2002, Universale-Bau și alții, C-470/99, Rec., p. I-11617, punctul 72), al cărei obiectiv este să garanteze că deciziile luate în mod ilegal de autoritățile contractante pot face obiectul unor căi de atac eficiente și cât mai rapide posibil.

30 Cu toate acestea, spre deosebire de cele afirmate de guvernul cipriot, o interpretare a articolului 1 din directiva menționată care permite extinderea calității procesuale active la toți membrii unei asociații temporare care a depus o ofertă în cadrul unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziție publică nu compromite acest obiectiv, ci, dimpotrivă, servește la atingerea lui.

31 Prin urmare, trebuie să se răspundă la întrebarea formulată că articolul 1 din Directiva 89/665 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca, în conformitate cu dreptul național, calea de atac împotriva unei decizii de atribuire a unui contract să poată fi exercitată în nume propriu de către un singur membru al unei asociații temporare fără personalitate juridică, care, în această calitate, a participat la o procedură de atribuire a unui contract public și căreia nu i s-a atribuit acest contract.

Cu privire la cheltuielile de judecată

32 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

Articolul 1 din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, astfel cum a fost modificată prin Directiva 92/50/CEE a Consiliului din 18 iunie 1992, trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca, în conformitate cu dreptul național, calea de atac împotriva unei decizii de atribuire a unui contract să poată fi exercitată în nume propriu de către un singur membru al unei asociații temporare fără personalitate juridică, care, în această calitate, a participat la o procedură de atribuire a unui contract public și căreia nu i s-a atribuit acest contract.

Semnături